

Inleiding

De 'Gans spec' en de Stadsduif waren in 2025 procentueel verreweg de beste soorten die op Kwintelooijen werden geteld. Het klinkt wat treurig, en dat was het najaar van 2025 eigenlijk ook. Vanaf 2005 toen begonnen werd met structureel tellen op Kwintelooijen, was alleen het jaar 2015 een jaar waarin min der vogels werden geteld.

Tellers

Min of meer vaste tellers op Kwintelooijen waren Joost de Jong, Aart Vink, Piet Groebe, Bert Budding, Gydo Koster en Jan Verboom. Daarnaast waren er meer incidentele bezoekers, zoals Remco Jousma en PG Gelderblom (een jaarlijkse dwaalgast uit het oosten).

Teldagen/-uren en aantallen

Er zijn in 2025 op 70 dagen en in 240 uur geteld. De eerste telling was op een mooie zomerochtend op 2 juli, de laatste op 12 november. Er is bijna uitsluitend in de ochtend geteld, middag -of avondtellingen zijn er nauwelijks geweest. Er werden 136.442 vogels geteld, verdeeld over 115 soorten; gemiddeld waren dat 568 vogels per uur. Het gemiddelde over de afgelopen 10 jaar was 766 per uur (216.056 vogels in 282 uur). Zoals gezegd 2015 was nog magerder: er werd wel één uur meer geteld dan dit jaar maar 38.570 vogels minder (97.872), een uurgemiddelde van 406 vogels per uur.

Er zijn verschillende oorzaken voor de matige telling in 2025. Het weer werkte bepaald niet mee. Zeker in de topperiode van de najaarstrek – tweede helft september tot eind oktober – was het vaak mistig, nevelig en/of regenachtig. Er was regelmatig veel wind en veelal uit het (zuid)westen en noorden. Kortom, geen ideale trekomstandigheden. Daarnaast is er veel alleen geteld. Op 43 van de 70 dagen zat er slechts één teller op Kwintelooijen. Omdat zowel langs de zuidwest kant als de zuidoost kant van de Heuvelrug trek plaats vindt, zien twee tellers al snel anderhalf keer zoveel als één teller. Tot slot is er nauwelijks in de middag geteld, wat onder meer zijn weerslag heeft gehad op bijvoorbeeld de getelde roofvogels.

Bijzonderheden

Over de hele linie werden minder vogels geteld, maar er waren wel een aantal uitschieters naar boven en (vooral) naar beneden. Zo was het – in lijn met het hele land – verreweg het beste jaar voor de Pimpelmees. En ook de Zeearend deed het goed. De andere roofvogels bleven daarentegen, met uitzondering van de Bruine Kiekendief achterwege. Daarentegen waren er dit jaar ook vogels die al een aantal jaren afwezig waren, zoals de Bladkoning, Siberische Boompieper (zelfs 2 ex.) en de Klapekster.

Zwemvliezen

De Kolgans (8.622, slechts 16 onder het gemiddelde¹) en Grauwe Gans (4.294, tweederde van het gemiddelde) staken met kop en schouders boven de anderen uit. Na drie jaar afwezig trokken er dit jaar 39 Kleine Rietganzen over en ook de Toendrarietganzen (711 tegen gemiddeld 579) deden het goed. Hetzelfde geldt voor de Brandgans (34 tegen gemiddeld 8,9). Het blijft bijzonder dat de

¹ Het gemiddelde is het gemiddelde van de afgelopen 10 jaar).

Brandgans – die soms jaren geheel afwezig is – zo weinig wordt geteld, terwijl ze in grote getalen in het riviereengebied overwinteren. 19 oktober was een goede Ganzendag met 2.264 Kollen en 21 Kleine Rieten. Terwijl ganzen goed vlogen, vielen de eenden tegen. Het aantal Pijlstaarten (2 tegen gemiddeld 20) en Krakeenden (1 tegen gemiddeld 7,9) was nogal mager. Bergeenden, Slobeenden, Smienten en Wintertalingen ontbraken zelfs volledig.

Met 656 exemplaren was het aantal Aalscholvers de helft van wat gemiddeld langs Kwintelooijen trok.

Meeuwen weken niet veel af van het gemiddelde. Koploper was de Kokmeeuw met 1.071 exemplaren, gevolgd door de Kleine Mantelmeeuw (327), Zilvermeeuw (31), Stormmeeuw (23), Pontische Meeuw (3) en Grote Mantelmeeuw (1). Opmerkelijk is dat de Geelpootmeeuw de laatste vijf jaar geheel ontbreekt, terwijl die de vijf jaar ervoor ieder jaar wel werd geteld. In lijn met het gemiddelde vloog één Visdiefje over.

Roofvogels

Met uitzondering van de Zeearend (9, slechts één minder dan het topjaar 2024, tegen gemiddeld 2,6; de 4 van 24 september betekenden een dagrecord), Visarend (7 tegen gemiddeld 5,5) en Bruine Kiekendief (18 tegen gemiddeld 13) deden de roofvogels het matig tot slecht. Andere Kiekendieven ontbraken op één na die niet op naam (Grauwe of Steppen) gebracht kon worden. De toename van de Zee- en Visarend weerspiegelt hun groeiend aantal in Nederland.

Er vlogen 177 Buizerds tegen gemiddeld 221. Maar liefst 125 daarvan vlogen op 19 oktober (wind OZO-3) tussen 11.00 en 14.00 uur. Ook 11 van de 49 Sperwer (de tweede roofvogel in aantal) vlogen op die dag.

Een ander goede roofvogeldag was 7 september (wind OZO-3) toen 3 van de 7 Visarenden en 3 van de slechts 5 Wespndieven (gemiddeld 24) en 6 Bruine Kiekendieven werden geteld.

De enige andere roofvogel die werd gezien, was de Rode Wouw met 4 exemplaren. Het gemiddelde is 6,4, maar dit is vertekend door het topjaar 2018 toen er 34 langs vlogen).

Ook de valken vlogen minder dan gemiddeld: Torenvalk (18 tegen 38), Boomvalk (13 tegen 19), Smelleken (5 tegen 6,7), Slechtvalk (2 tegen ook 6,7) en Roodpootvalk, een prachtig adult mannetje, dus geen enkele klacht hierover (1 tegen 1,2). Eén valk kon niet met zekerheid worden gedetermineerd (Boom- of Roodpoot).

Langlopers

De Grote Zilverreiger (105 tegen 98), Kleine Zilverreiger (2 tegen 0,6) en Purperreiger (5 tegen 1,2) vlogen goed. Voor de Kleine Zilverreiger waren de 2 die op 28 september langs volgen een dagrecord. Ook voor de Lepelaar was 2025 een goed jaar (16 tegen 6,8). De Blauwe Reiger deed het iets minder (78 tegen 100). Als je Purperreigers ziet, krijg je iets van hun warme gloed mee, en dat gebeurde dit jaar maar liefst 5 keer; slechts één minder dan het jaarrecord uit 2005.

Van de 50 ooievaars (gemiddeld 83) vlogen er op 36 op 17 september over. Zwarte Ooievaars blijven altijd een mooie verrassing. Op 8 augustus vlogen er twee in de middag over.

Kraanvogels komen zeker niet ieder jaar langs. Als ze langs vliegen, is er altijd wel iets van euforie; Kwintelooijen ligt nu eenmaal niet in Limburg. Dit jaar was er één groep van 8 Kranen die op 6 november (na een paar dagen wind uit het zuid tot zuidoosten) laag over de vallei naar het zuiden trokken.

Steltlopers

Klein maar fijn. Op 12 juli vloog een Kleine Plevier over. De derde ooit, na één in 2005 en 2013. 9 Goudplevieren en 426 Kieviten, beide de helft van gemiddeld, complementeren de Plevieren. De Snippen waren met één Houtsnip en 27 Watersnippen (gemiddeld 62) vertegenwoordigd. Twee Groenpootruiters, 5 Witgatten en één Bosruiter passeerden Kwinteloijen. De Witgatten waren de helft van het gemiddelde, de Bosruiter was wel bijzonder. Het is een soort die zeker niet ieder jaar geteld wordt. In de afgelopen 10 jaar was het nog maar de tweede. Rest nog de Wulp als steltloper, die op 7 september in één groep van 4 keer de telpost passeerde

(Gier)zwaluwen, koekoek, kraaien en spechten, duiven, klapekster

820 Gierzwaluwen trokken voorbij, waarvan 331 in de avond van 19 juli, vlak voor een buienfront uit. Gierzwaluwtrek verloopt grillig. Hun aantal varieert in de afgelopen 10 jaar van 16.479 in 2017 en 205 in 2018, met een gemiddelde van 3.900 per jaar. Van de zwaluwen sprong de Oeverzwaluw eruit met 107 exemplaren (gemiddeld 29), met een groep van 40 op 8 september. Overigens ligt het dagrecord een stuk hoger: 250 op 6 september 2006. Boerenzwaluwen vlogen gemiddeld met 6.233, waarvan maar liefst 2.346 op 20 september. Ook dit is geen dagrecord. Op 23 september 2007 vlogen 6.414 Boertjes over. Huiszwaluwen deden het minder: 922 exemplaren tegen gemiddeld 2.333.

Vrijwel ieder jaar vliegt er wel een Koekoek over. Ook dit jaar werd er één geteld, een juveniel die erg laat – op 22 september – overvloog.

Elke ochtend vlogen er honderden tot duizenden Kauwen en Zwarte Kraaien vanuit Veenendaal de Betuwe in. Het was niet altijd eenvoudig om de voedseltrek van de ‘echte’ trek te onderscheiden. Later op de ochtend en hoger vliegend waren de criteria en die leiden tot 596 Kauwen en 52 Zwarte Kraaien. 8 Raven trokken op 19 oktober hoog over, een dagrecord. Slechts 7 Eksters en 3 Gaaien werden dit jaar geteld. Dat laatste steekt schrik af bij het gemiddelde van 193, maar dat getal is vooral te danken aan twee invasiejaren: 2019 met 1.014 en 2021 met 854 exemplaren. Nadat in 2024 geen enkele Roek werd geteld, was dat dit jaar 24 keer, waarvan 13 (wat ook het jaargemiddelde is) op 19 oktober. In de ‘oude goede tijd’ trok de Roek aanzienlijk frequenter. Dagrecords van 96 en 87 exemplaren waren er in 1974 resp. 1983.

Spechten zijn algemeen rond Kwinteloijen, maar als ze over de vallei zuidwaarts vliegen worden ze als trekker beschouwd. Dat was bij 52 Grote Bonte Spechten (gemiddeld 99) en één Groene Specht het geval.

7.382 Houtduiven passeerden Kwinteloijen (1.574 op 19 oktober) en 167 Holenduiven, ongeveer de helft dan gemiddeld. Eén Turkse Tortel maakte het duiven-trio compleet.

Klakeksters zijn schaars op Kwinteloijen. In de afgelopen 10 jaar werd er alleen in 2021 één geteld. Maar dit jaar waren het er maar liefst 3! Het herinnert aan oude tijden: dit was bijna het jaargemiddelde tussen 2006 en 2015.

Mezen, zangers, piepers en kwikstaarten

Het najaar kende in heel Nederland een explosie van Pimpelmezen die op trek waren. Met name aan de kust vlogen ze in bizarre aantallen van tienduizenden per dag over. Maar ook Kwinteloijen kreeg zijn deel(tje). Het dagrecord werd gebroken op 18 oktober met 705 Pimpels, op 22 oktober waren het er 560 en op 19 oktober 305. 8 oktober 2008 nestelt zich tussen de eerste en derde plek met 603 exemplaren. Ook het jaarrecord van 2018 (1.736) sneuvelde. Het waren er in 2025 2.760. De tweede

mees was de Zwarte Mees met 144 exemplaren. Hun aantal schommelt sterk, in 2024 waren het er maar vier. 131 Koolmezen trokken langs Kwintelooijen, 7 Glanskoppen en 4 Kuifmezen. Het betreft vaak groepjes met ook Goudhaantjes (65), Vuurgoudhaantjes (6), Staartmezen (44), Tjiftjaffen (17), Zwartkop (1) en Boomkruipers (2). En tot onze verrassing zat er dit jaar weer een keer een roepend Bladkoninkje bij! Het was nog maar de derde op de telpost na die van 2014 en 2019. Boomkruipers en Boomklevers hielden elkaar in evenwicht met twee exemplaren.

Van de piepers waren zoals gebruikelijk de Graspiepers in de meerderheid (2.205 exemplaren) gevolgd door de Boompieper met 298. Twee Waterpiepers waren iets meer dan gemiddeld. Van de zeldzame piepers slaan de Duin-, Roodkeel- en Grote Pieper ons al een paar jaar over, maar 2 Siberische Boompiepers waren na drie jaar zonder een aangename verrassing! Van 11 en 31 oktober zijn goede geluidsopnames. Het is – gelijk met de twee uit 2021 en 2012 een jaarrecord.

Voor Kwikstaarten was het een mager jaar. De Grote Gele deed het relatief nog het beste met 21 exemplaren (gemiddeld 35). De Witte Kwik deed het met 286 exemplaren een stuk slechter (gemiddeld 629) en de Gele Kwikken nog iets slechter: 129 exemplaren tegen gemiddeld 310). We moeten terug naar 2015 voor een nog slechter jaar.

Lijsters, leeuweriken en spreeuwen

Koperwieken vormen vanouds de grootste categorie lijsters. Dit jaar waren het er 14.632 (50% van gemiddeld) met Kramsvogels als tweede met 2.968 exemplaren, slechts 15% minder dan gemiddeld. Voor beide soorten was 31 oktober een topdag met 3.311 resp. 1.206 overvliegende vogels. Zanglijsters kwamen op de derde plaats met 946 exemplaren, slechts 35% van het gemiddelde. Terwijl de 153 Merels ongeveer het gemiddelde was, waren de 7 Beflijsters wel heel weinig; we moeten terug tot 2010 toen er slechts 6 passeerden. Op 15 augustus vlogen 56 Grote Lijsters over, een dagrecord en meer dan de helft van het totaal van 98. Daarbij past wel een belangrijke kanttekening: om 7.52 uur vlogen er 24 noord, om 8.45 uur 32 zuid, zodat niet is uit te sluiten dat beide groepen elkaar overlappen.

Twee Grauwe Vliegenvangers, één Roodborsttapuit trokken langs. Het aantal Heggenmussen bedroeg 97, minder dan het gemiddelde van 166.

1.684 Veldleeuweriken trokken naar het zuiden, de helft van het gemiddelde en Boomleeuweriken (altijd zo'n mooie vrolijke roep als ze overtrekken) deden het met 149 exemplaren niet veel beter.

De .19.929 Spreeuwen waren dit jaar redelijk gemiddeld.

Vinken en gorzen

De Vink is (vrijwel) altijd de soort met het hoogste aantal trekkers. Dit jaar waren het er 49.975, zo'n 15.000 onder het gemiddelde. Topdag was 11 oktober met 15.020 Vinken. Keep (3.399) en Sijs (1.511) volgen op gepaste afstand. Voor kruisbekken is Kwintelooijen altijd een goede telpost. Hun aantal varieert altijd sterk, in de afgelopen 10 jaar tussen 6.923 in 2023 en 177 in 2020. Met 281 exemplaren dit jaar was 2025 aan de magere kant. 306 Appelvinken, 193 Kneuen, 109 Barmsijzen, 103 Putters, 31 Groenlingen en 23 Goudvinken zaten eveneens onder het gemiddelde.

Van de Gorzen vloog slechts één soort over, de Rietgors met 83 exemplaren; het eerste jaar sinds 2004 dat minder dan 100 Rietgorzen werden geteld. Het was het tweede jaar zonder IJsgors, Geelgors en Ortolaan; soorten die tussen 2010 en 2020 jaarlijks werden geteld. Bij IJsgors en Ortolaan is de landelijke trend ook negatief, bij de Geelgors minder, zij het dat in de regio Utrecht het aantal in de afgelopen jaren wel sterk verminderd is.

De krenten....

Siberische Boompiepers	2
Bladkoning	1
Roodpootvalk	1
Zwarte Ooievaar	2
Kraanvogel	8

en de pap

Vink	49.975
Spreeuw	19.929
Koperwiek	14.632
Kolgans	8.622
Houtduif	7.328

Tot slot nog een eervolle vermelding voor de Grauwe Gans, die in 66 van de 70 dagen (94%) is geteld.